

Bilaga C. Indikatorer, definitioner och nivåer för miljömålen

I denna del presenteras en fördjupning avseende uppföljning, definitioner och målnivåer för respektive målområde.

Ett Österåker med begränsad klimatpåverkan

Inriktning I: Ett miljömässigt hållbart Österåker

Mål: Utsläppen av växthusgaser inom Österåker minskar

Delmål: De totala utsläppen av växthusgaser i Österåker minskar till nettonoll 2045, i enlighet med nationellt klimatmål

Indikator	Totala utsläpp av växthusgaser i Österåker som geografiskt område (ton CO ₂ -ekvivalenter/år)
Målnivå 2045	- 85 % mellan 1990 och 2045
Basår 1990	167 000 ton (2018: 82 440 ton)
Källa	Nationella emissionsdatabasen (SMHI)
Om målet	<p>Det nationella klimatmålet är att Sverige ska nå nettonoll-utsläpp av växthusgaser till atmosfären, från alla verksamheter inom svenskt territorium, senast 2045. Efter 2045 ska Sverige ha negativa utsläpp. Nettonoll-utsläpp är definierat som en utsläppsminskning med 85 % mellan 1990 och 2045. De kvarvarande utsläppen får kompenseras genom ökad kolinlagring, så kallade kompletterande åtgärder*. Etappmålet till 2030 omfattar utsläppen som ligger utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter, vilket innebär att bland annat förbränningsanläggningar och energintensiv industri är exkluderat. Högst åtta procentenheter av utsläppsminskningarna får ske genom kompletterande åtgärder. Totalt har Sveriges territoriella utsläpp minskat med 29 % mellan 1990 och 2019.</p> <p>Anledningen till att Österåker använder Sveriges nationella klimatmål är att vi till stor del är beroende av de styrmedel som beslutas på nationell nivå för att minska utsläppen, särskilt avseende trafik och bränslen. Som framgår av övriga miljö- och klimatmål så kommer kommunkoncernen att använda sin direkta och indirekta rådighet till att främja minskade utsläpp.</p>
Om indikatorn	Indikatorn omfattar de faktiska territoriella utsläppsminskningarna av växthusgaser i Österåker som geografiskt område, utanför den så kallade handlande sektorn och exklusive utsläpp eller upptag från markanvändning, konsumtion och utrikesflyg. Utsläppen för Sverige har fördelats över landet i ett rutnät där rutorna motsvarar 1 km ² . Fördelningen sker med hjälp av relevant statistik och geografiska data, till exempel vägnät, betesmark, avverkad skog och befolkningsuppgifter. Se metod för uträkning på SMHI:s hemsida, under Nationella emissionsdatabasen.

Delmål: Utsläppen av växthusgaser från vägtrafik i Österåker minskar i enlighet med nationellt delmål

Indikator	Utsläppen av växthusgaser per person från vägtrafik (CO ₂ -ekv/person)
Målnivå	- 70 % mellan 2010 och 2030
Basår 2010	1,74 ton växthusgaser/person
Källa	Kolada
Om målet	Målnivån är hämtad utifrån det nationella klimatområdet om 70 % mindre utsläpp 2030 jämfört med 2010. För Österåker innebär detta att utsläppen ska minska från 1,74 till 0,52 ton CO ₂ ekv/person.
Om indikatorn	Indikatorn följer upp Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan. Det är relevant att följa upp utsläppen från transporterna eftersom de står för störst andel (ca 70 %) av de direkta utsläppen från Österåker, eftersom utsläpp från konsumtion inte ingår i kommunernas utsläppsstatistik. Indikatorn har en stor grad av osäkerhet på kommunal-nivå eftersom den grundas på nationell utsläppsstatistik från vägtrafik som sedan fördelats geografiskt. Det minskar chansen att kommunala satsningar faktiskt påverkar indikatorns utfall. Indikatorn visar ändå på trenden för utsläpp från vägtrafik och kompletteras med andra indikatorer under Transportplanering för en bättre bild. Mer information om indikatorn finns i Jämföraren på kolada.se (Agenda 2030 Mål 13).

Delmål: Österåkers konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser reduceras succesivt och är på god väg till en hållbar nivå

Indikator	Konsumtionsbaserade utsläpp (ton CO ₂ -ekvivalenter/person och år)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår 2018	8 ton CO ₂ -ekvivalenter/person och år
Källa	Naturvårdsverket
Om målet	I offentlig utsläppsstatistik på kommunal nivå ingår inte de konsumtionsbaserade utsläppen, vilket ger en missvisande bild av våra totala utsläpp. I de konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen ingår den klimatpåverkan som konsumtionen av varor och tjänster orsakar i Sverige och andra länder. I dagsläget finns bara beräknad utsläppsstatistik från konsumtion på nationell nivå och det går därför inte att följa upp utsläpp från konsumtionen i Österåker. Det är nödvändigt att inkludera och känna till ungefärlig storleksordning på de konsumtionsbaserade utsläppen när åtgärder för att minska Österåkers och dess invånares påverkan på klimatet diskuteras.

	Privat konsumtion står för ca 2/3 av Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp ¹ varav matinköpen genererar mest utsläpp. År 2050 bör de globala utsläppen vara högst ett ton per person och år inklusive utsläpp från konsumtion i enlighet med Parisavtalet.
Om indikatorn	<p>Miljöräkenskaperna på SCB beräknar de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser genom en miljöexpanderad input-outputanalys, en metod som kopplar utsläpp per bransch till konsumtion.</p> <p>Beräkningarna baseras bland annat på officiell statistik om utsläpp och nationalräkenskapernas input-outputtabeller. Till exempel kan utsläppen från stålproduktion tas fram genom att den genomsnittliga utsläppsintensiteten per producerad krona multipliceras med produktionsvärdet. Sedan korrigeras nivåerna för import och export. För att få alla växthusgaser jämförbara multipliceras alla utsläpp, förutom koldioxid, med en global uppvärmningspotential (Global Warming Potential – GWP).</p>

Delmål: Kommunens kolsänkor* förstärks

Indikator	Saknas
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår	-
Källa	-
Om målet	Att öka kolsänkor ingår i Sveriges klimatmål och en viktig del i det övergripande målet att nå netto nollutsläpp till 2045. Det kallas för kompletterande åtgärder och får max stå för 15 % av utsläppsminskningen. Att öka kolinlagringen genom ökat upptag i skog eller att investera i klimatprojekt i andra länder är just en kompletterande åtgärd till arbetet med att sänka koldioxid-utsläppen. En annan kompletterande åtgärd är att fånga in och lagra koldioxid, t.ex. från punktkällor såsom kraftvärmeverk och industrier. Tekniken finns men är inte implementerad och kommer inte att vara ett alternativ för Österåkers kommun, som har ett mindre fjärrvärmeverk. Generellt sett är störst andel kol bundet i marken och endast en mindre andel i växtlighet. Olika typer av markanvändning kan alltså bidra till olika stora kolsänkor. Österåkers kommun kan följa forskning och arbeta med att öka kolinlagring i egen mark, inspirera markägare samt följa utvecklingen av metoderna för att

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Statistik-A-O/Vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/>

	standardisera beräkningarna om ökningen av kolsänkor. En möjlig kolsänka är det nya avloppsreningsverket i Margretelund som kommer att använda en ny teknik som möjliggör ökad kolinlagring i avloppsslammet.
Om indikatorn	I brist på lämpliga nyckeltal saknar målet konkret mätbarhet i nuläget.

Mål: Österåker har tillgång till hållbar energi för el, värme, kyla och drivmedel

Delmål: Fasa ut fossil energi

Indikator 1	Andel förnybar fjärrvärme (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår 2019	98,5 %
Källa	Kolada
Om indikator 1	Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området. Gäller Sandkilsverket som är ett biobränsle-eldat värmeverk. P.g.a. höga laster under kalla nätter kan fossilt spetsbränsle användas i en varierande omfattning utifrån behovet.
Indikator 2	Andel fossilfria drivmedel i transportsektorn (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår 2017	13 % fossilfria drivmedel i transportsektorn för Österåker
Källa	SCB
Om indikator 2	Definieras som andel förnybar (fossilfri) drivmedelsenergi som levererats till tankställen inom kommunens gränser, samt till kollektivtrafiken. Ej lämplig att jämföra mellan kommuner, men säger något om trenden. Fordonsgas samt ren FAME-biodiesel ingår inte i kommunal statistik. I genomsnitt var andelen fossilfria (förnybara) drivmedel 23 % i vägtrafiken i Sverige 2018. Den lagstyrda reduktionsplikten, inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel, driver på utvecklingen. Obs - indikator avseende andel fossilfri el saknas då måttet inte är relevant: Det går inte att följa andelen fossilfri el på lokal nivå, då elen som förbrukas inom kommunen nästan enbart kommer från utom-kommunala energikällor. Det är därför inte möjligt att följa vilka elavtal som

	<p>alla förbrukare i kommunen har. Sveriges energimål gällande elproduktion är att den ska vara 100 % fossilfri till 2040. Detta är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut. Sverige exporterar el, vilket innebär att vi producerar mer än vi förbrukar över året. Däremot är Sverige beroende av tillskottsel under kalla vinterdagar och får då in europeisk el med större andel fossila energikällor i elmixen.</p>
Om målet	<p>Kommunen ska på olika sätt driva på utvecklingen mot en omställning till fossilfria energisystem för att underlätta för invånare och verksamheter i kommunen att leva hållbart. Inom rådigheten är t.ex. att samarbeta med E.On för att ny bebyggelse i så stor utsträckning som möjligt kan anslutas till fjärrvärmenätet.</p>

Delmål: Minska och effektivisera energianvändningen

Indikator	Slutanvändning av energi i Österåker (MWh/invånare)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår 2019	15 MWh/invånare
Källa	Kolada (SCB och Energimyndigheten)
Om målet	<p>Sverige nationella energimål är att ha 50 % effektivare energianvändning 2030 jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP). Det nationella målet kan inte översättas till samma målnivå på lokal nivå, då det nationella måttet är viktat mot BNP, medan tillgänglig energistatistik på kommunal nivå är energianvändning/person. Kommunal energiförbrukning för år 2005 saknas. Det nationella målet ger en riktning för Österåker, som innebär att energiförbrukningen i största möjliga mån ska effektiviseras. Strategi och en beskrivning av nuläge för distribution, tillförsel och användning av energi hanteras i separat kommunalt styrdokument (Energiplan).</p>
Om indikatorn	<p>Slutanvändning av energi totalt inom Österåker som geografiskt område, avseende el, fjärrvärme, förnybara och icke-förnybara bränsletyper (drivmedel), dividerat med antalet invånare i kommunen.</p>

Delmål: Trygga energiförsörjningen

Indikator	Elavbrott, genomsnittlig avbrottsid per kund (min/kund)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en tryggad energiförsörjning inom vår rådighet.
Basår 2019	875 minuter/kund
Källa	Kolada
Om indikatorn	Total avbrottsid för långa avbrott under året, dividerat med antalet kunder. SAIDI inkluderar aviserade och oaviserade avbrott i regionnät och lokalnät. Långa elavbrott avser avbrott som är längre än 3 minuter. Kunder avser mätpunkter där ansvar övergår från nätföretag till kunden.

Delmål: Underlätta för lokal produktion av förnybar el

Indikator 1	Installerad effekt från solcellsanläggningar i Österåker (MW)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår 2019	2,82 MW
Källa	Kolada (Energimyndigheten)
Om indikator 1	Kommer från enkätundersökningen "Nätanslutna solcellsanläggningar"
Indikator 2	Elproduktion av vindkraft i Österåker (MWh)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för en omställning inom vår rådighet.
Basår	Saknas
Källa	Kolada (Energimyndigheten och SCB)/ direktkontakt med befintliga vindkraftsägare i kommunen
Om indikator 2	Indikatorn finns i Kolada, men anger att det inte finns någon vindkraft i Österåker, vilket inte stämmer. Därav att vi behöver komplettera med egna uppgifter.
Om målet	Syftet att följa den lokala produktionen av el är att bevaka och analysera takten för omställning till förnybar el i Österåker. Det nationella målet är 100 % förnybar el till 2030. Drivkrafterna för att investera i förnybar energiproduktion ligger utanför kommunkoncernens rådighet och beror

främst på lönsamheten för investerare men även andra faktorer såsom tillstånd, elnätskapacitet och stabilitet mm. Statligt stöd finns (2021) för att installera solceller och kommunen kan ge råd och t ex informera byggherrar om möjligheter i samband med bygglov.

Potential och strategier för Österåker lyfts i kommande kommunalt styrdokument (Energiplan). Vindkraft har enligt Energimyndigheten störst potential att bidra till förnybar energi i Sverige 2045, följt av solceller. Idag står solceller för mindre än 0,1 % av Sveriges elproduktion, men Energimyndigheten menar att cirka 5–10 % av Sveriges totala elanvändning skulle kunna komma från solenergi år 2040, förutsatt att ett antal främjande åtgärder genomförs.

Ett Österåker med begränsad klimatpåverkan

Inriktning II: En miljömässigt hållbar kommunkoncern

Mål: Kommunkoncernen ger förutsättningar och inspirerar invånare och andra som verkar inom kommunen att minska sin klimatpåverkan

Indikator	Rapporterade miljömål och aktiviteter från varje nämnd och bolag
Målnivå	Varje nämnd hittar egna målnivåer och aktiviteter
Basår	-
Källa	-
Om målet	Målet lyfter en viktig del av kommunens klimatarbete som är starkt kopplat till kommunens indirekta rådighet. Påverkan kan inte mätas, men vi kan följa upp och beskriva arbetet.
Om indikatorn	Indikatorn är en så kallad beskrivande indikator. Alla nämnder och bolag som har identifierat att de genom sin verksamhet kan arbeta med målet, ska rapportera in en beskrivning av sitt arbete eller utförda aktiviteter.

Mål: Kommunkoncernen minskar kraftigt egna utsläpp samt arbetar med förbättrad uppföljning

Indikator	Totalt koldioxidutsläpp per årsanställd (kg CO ₂ -ekv/anställd)
Målnivå	Saknas.
Basår	Tas fram.

Källa	Strat
Om målet	De klimatpåverkande utsläppen ska räknas ut enligt en standardiserad metod såsom GHG-protokollet*.
Om indikatorn	I dagsläget har vi möjlighet att ta fram utsläpp från tjänsteresor. Detta kommer att kompletteras med utsläpp från indikatorerna i varje delmål, samt uträknade utsläpp från övriga upphandlade tjänster och produkter.

Delmål: Minska klimatpåverkan från offentliga måltider

Indikator 1	Växthusgasutsläpp från kommunens offentliga måltider (kg CO₂-ekvivalenter/kg mat)
Målnivå	1,1 kg CO ₂ -ekvivalenter/kg mat
Basår 2020	2,0 kg CO ₂ -ekvivalenter/kg mat
Källa	Måltidsenheten
Om indikatorn	Indikatorn tas fram av Måltidsenheten med hjälp av att koppla inköp till en databas från forskningsinstitutet RISE som anger olika utsläppsfaktorer per kilo livsmedel av en viss kategori.
Om delmålet	<p>Målnivån är utmanande och kommer från WWF:s uträkning om en långsiktigt hållbar klimatpåverkan från maten, kallat One Planet Plate, som i sin tur omräknats till utsläpp/kg livsmedel utifrån Livsmedelsverkets referensportion. Målet motsvarar en klimatpåverkan på 0,5 kg CO₂-ekv per portion.</p> <p>Utsläppen från livsmedelssektorn står för cirka 20–30 % av de globala utsläppen. Då ingår utsläpp från lantbruket, förändrad markanvändning (till exempel avskogning) och produktionen av insatsvaror såsom gödselmedel samt utsläpp för att förpacka, förädla och transportera mat. Majoriteten av utsläppen sker i lantbruksproduktionen. Utsläpp från produktionen av animaliska livsmedel, kött, mjölkprodukter och ägg, står för knappt än 70 % av utsläppen som härrör från den mat vi äter i Sverige. För att klimatpåverkan från matkonsumtion behövs både förbättringar i produktionen, till exempel minskad användning av fossil energi, och minskat svinn samt förändrade kostvanor.</p>

Delmål: Minska klimatpåverkan från kommunkoncernens transporter och entreprenader

Indikator 1	Växthusgasutsläpp från kommunkoncernens tjänsteresor (kg CO2-ekvivalenter/anställd)
Målnivå	Klimatpåverkan från kommunkoncernens transporter och arbetsmaskiner ska minska med 25 % till 2026 och med 50 % till 2030, jämfört med 2021 (detta gäller samtliga indikatorer för detta delmål).
Basår	Tas fram
Källa	Strat, Mha, Ekonomi + Armada + Roslagsvatten
Om indikator 1	Standardiserad metod för att ta fram och beräkna indikatorn ska tas fram. Kommunens tjänsteresor från både förvaltning och bolag har ännu inte sammanställts, vilket gör att basår saknas. Detta ska börja samlas in på ett systematiskt sätt för att se att åtgärder (såsom egen resepolicy) ger resultat. Tjänsteresor innefattar bil i tjänsten (milersättning), ägda fordon, leasade fordon exklusive förmånsbilar samt resor via resebolag (flyg, tåg), hyrbil, taxi). Eftersträvansvärt framöver är att bolag och förvaltningar, ned till enhetsnivå, kan följa egna utsläpp från tjänsteresor. Strategier för att minska klimatpåverkan är för tjänsteresor att följa kommunens resepolicy samt att leasa/köpa in fordon som kan gå på biobränsle eller el.
Indikator 2	Växthusgasutsläpp från kommunkoncernens samhällsbetalda resor (kg CO2-ekvivalenter/mil)
Målnivå	Klimatpåverkan från kommunkoncernens transporter och arbetsmaskiner ska minska med 25 % till 2026 och med 50 % till 2030, jämfört med 2021 (detta gäller samtliga indikatorer för detta delmål).
Basår	Tas fram
Källa	Ansvarig för respektive ramavtal (rapporterar till Strat som sammanställer)
Om indikator 2	Rutiner för att samla in data från kommunens leverantörer av samhällsbetalda resor samt upphandlade entreprenörer ska tas fram och implementeras. Utsläpp från kommunens samhällsbetalda transporter från har ännu inte sammanställts, vilket gör att basår saknas. Kraven på rapportering har i nuvarande avtal inte ställts på att rapportera total miljöpåverkan. I samråd med leverantören kan vi följa upp klimatpåverkan, men det kan komma att ske i andra termer än koldioxidutsläpp/mil. I nästa steg är att även andra upphandlade transporter ställer krav på minskade utsläpp och samlar in utsläppsstatistik.
Indikator 3	Växthusgasutsläpp från kommunkoncernens arbetsmaskiner (kg CO2-ekvivalenter/?)
Målnivå	Klimatpåverkan från kommunkoncernens transporter och arbetsmaskiner ska minska med 25 % till 2026 och med 50 % till 2030, jämfört med 2021 (detta gäller samtliga indikatorer för detta delmål).
Basår	Tas fram
Källa	Ansvarig för respektive ramavtal (rapporterar till Strat som sammanställer) + Armada + Roslagsvatten

Om indikator 3	Utsläpp från kommunens upphandlade arbetsmaskiner har inte kravställts vid upphandling. Första steget är att vid upphandling ställa samma krav på att minska och rapportera utsläpp i alla förvaltningar och bolag. Nästa steg att införa rutiner för uppföljning och sammanställning för att se att krav vid upphandling ger resultat.
Indikator 4	Växthusgasutsläpp från insamling av kommunalt hushållsavfall (kg CO2-ekvivalenter/mil)
Målnivå	Saknas
Basår	Tas fram
Källa	Roslagsvatten (rapporterar till Strat som sammanställer)
Om indikator 4	Ska tas fram i samråd med Roslagsvatten. I avfallsplanen finns redan mål om att öka energieffektiviteten för avfallstransporterna med 30 % mellan 2020 och 2030 samt att ställa om till fossilfria drivmedel till 2030.
Om delmålet	<p>Transporter har fortfarande en hög andel fossilt drivmedel och står därför för störst andel <i>direkt</i> klimatpåverkan från kommunens verksamhet. Transporter avser tjänsteresor, ägda och leasade fordon, upphandlade samhällstransporter samt transporter av kommunalt avfall</p> <p>Startåret skiljer sig jämfört med nationella mål (2021 istället för 2009).Målnivån är satt som en utmanande nivå för kommunen som ändå minst uppfyller nationella mål, så att kommunen går före. Då vi inte har sammanställt statistiken för alla indikatorer innan så behöver vi sätta startåret till 2021. Dessutom kommer det vara ett långsiktigt arbete med att samla in allt mer statistik som vi i dagsläget inte har stödsystem eller avtalskrav för att kunna följa upp.</p> <p>För upphandlade samhällstransporter och entreprenader med arbetsmaskiner är det kravställa och uppföljning av upphandlingar såsom att stimulera sparsam körning och fordon som går på fossilfria drivmedel/el och energieffektiva fordon och för arbetsmaskiner att använda fossilfria drivmedel och energieffektiva fordon.</p>

Delmål: Minska klimatpåverkan från kommunkoncernens VA-tjänster

Indikator 1	Totala växthusgasutsläpp från energianvändningen för VA-tjänsterna (kg CO2-ekvivalenter)
Målnivå	Saknas
Basår	Tas fram
Källa	Roslagsvatten

Om indikatorn	Gäller energianvändningen som krävs för att driva VA-försörjningen såsom reningsverk och pumpstationer.
---------------	---

Delmål: Minska klimatpåverkan från kommunkoncernens upphandling och inköp

Indikator 1	Totala växthusgasutsläpp från kommunkoncernens upphandling och inköp (kg CO2-ekvivalenter)
Målnivå	Saknas
Basår	Tas fram
Källa	Strat
Om indikatorn	Uträkning av klimatpåverkan kan tas fram utifrån inköpskategorier. Det kräver ett helt implementerat inköpssystem, där alla avtal och inköp är registrerade.

Delmål: Fasa ut fossilt bränsle för kommunkoncernens transporter (ägda och leasade fordon, upphandlade transporter och arbetsmaskiner)

Indikator 1	Andel fossilfria drivmedel för ägda och leasade fordon
Målnivå	-
Basår	Tas fram
Källa	Strat via Ekonomi/ Miljöfordon.se och HR (tjänstebilar) + Armada + Roslagsvatten
Om indikator 1	Indikatorn gäller alla kommunkoncernens ägda eller leasade personbilar samt tjänstebilar. Gäller bilar som tankas med drivmedel. Elbilar kommer inte med i statistiken, men kommer att tankas med fossilfri el när de tankas i kommunens laddstolpar från 2022.
Indikator 2	Andel fossilfria drivmedel för samhällsbetalda transporter
Målnivå	-
Basår 2021	Tas fram

Källa	Ansvarig för respektive ramavtal (rapporterar till Strat som sammanställer)
Om indikator 2	-
Indikator 3	Andel fossilfria drivmedel för arbetsmaskiner
Målnivå	-
Basår 2021	Tas fram
Källa	Ansvarig för respektive ramavtal + Armada + Roslagsvatten (rapporterar till Strat som sammanställer)
Om indikator 3	Utsläpp från kommunens upphandlade arbetsmaskiner har inte kravställts vid upphandling. Första steget är att vid upphandling ställa samma krav på att minska och rapportera utsläpp i alla förvaltningar och bolag. Nästa steg att införa rutiner för uppföljning och sammanställning för att se att krav vid upphandling ger resultat.
Indikator 4	Andel fossilfria drivmedel för transporter och insamling av kommunalt hushållsavfall
Målnivå	-
Basår 2021	Tas fram
Källa	-
Om indikator 4	INFOGA
Om målet	INFOGA

Delmål: Minska och effektivisera energianvändningen i kommunkoncernen

Indikator 1	Total energianvändning i kommunalt ägda byggnader (kWh/kvm Atemp)
Målnivå	Minska energianvändningen med 40 % mellan 2009 och 2030 (Delmål: 2025: Minska energianvändningen med 30 % jämfört med 2009)
Basår 2009	185 kWh/kvm A _{temp}
Källa	Armada
Om indikator 1	Gäller ett genomsnitt för både lokaler och bostäder.

Indikator 2	Energianvändning i bostäder, kWh per kvm
Målnivå	-
Basår 2020	110 kWh/kvm
Källa	Armada
Om indikator 2	Räknas ut för att jämföra oss mot energiprestanda i bostäder. 2019 hade offentliga flerbostadshus en genomsnittlig energianvändning på 148 kWh/kvm. ² Bostäder har generellt en lägre energiförbrukning än lokaler.
Indikator 3	Energianvändning i lokaler, kWh per kvm
Målnivå	-
Basår 2020	169 kWh/kvm
Källa	Armada
Om indikator 3	Räknas ut för att jämföra oss mot energiprestanda i lokaler. 2019 hade kommunala lokaler en genomsnittlig energianvändning på 127 kWh/kvm. ³
Om målet	Ökad användning av energi för t ex elbilsaddning förväntas äta upp energibesparingar i klimatskal och varmvatten. Kylbehov kan också vara en faktor som ökar energianvändningen. Inomhustemperatur och ventilation behöver ha fortsatt hälsosamma nivåer.

Delmål: Fasa ut fossil energi i kommunägda byggnader till 2025 (el och värme)

Indikator 1	Andel fossilfri energi (%)
--------------------	-----------------------------------

² Energistatistik för flerbostadshus 2019, Energimyndigheten (Sveriges officiella statistik)

³ Energistatistik för lokaler 2019, Energimyndigheten (Sveriges officiella statistik)

Målnivå	100 % fossilfri energi
Basår 2020	98,6 % fossilfri fjärrvärme, 5,3 % el som är ”grön”
Källa	Armada, Roslagsvatten
Om målet	Kommunen kan inte påverka andelen fossilfri (förnybar) bränsle i fjärrvärmemixen. Att använda fjärrvärme när det är tekniskt möjligt är bra ur miljö- och energisystemperspektiv. Det minskar också elanvändning, jämfört med att använda tex bergvärme eller andra värmepumpar, vilket i sin tur minskar effektuttaget.
Om indikatorn	Fjärrvärme kommer att räknas som 100 % fossilfri (förnybar) även om vissa pannor fortfarande behöver använda olja som reserv och stöd vid toppar.

Delmål: Ökad lokal och förnybar energiproduktion till egna fastigheter

Indikator	Total installerad effekt av solcellsanläggning i kommunens lokaler (kWh/år)
Målnivå	Saknas
Basår	-
Källa	Armada
Om målet	Armada har i uppdrag att utreda möjligheter till att installera solceller på taken till kommunala byggnader. Målsättningen kan sättas utifrån slutsatserna i utredningen
Om indikatorn	-

Ett Österåker med ett rikt växt- och djurliv

Inriktning I: Ett miljömässigt hållbart Österåker

Mål: Den biologiska mångfalden i Österåker utvecklas och nyttjas på ett hållbart sätt

Delmål: Kommunen driver på för att behålla och öka andelen skyddad natur

Indikator	Andel skyddad natur (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och driver på för att behålla och öka andelen skyddad natur inom vår rådighet.
Basår 2019	4 %
Källa	Kolada
Om målet	Då kommunen inte äger marken är rådigheten att skydda naturen relativt låg, men kommunen ska samverka med markägare.
Om indikatorn	Skyddad natur definieras som nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden samt biotopskyddsområden. Indikatorn används för att följa upp Agenda 2030 mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (kolada.se/jamforaren)

Ett Österåker med ett rikt växt- och djurliv

Inriktning II: En miljömässigt hållbar kommunkoncern

Mål: Kommunkoncernen arbetar via samhällsplaneringen för att främja biologisk mångfald, genom att utveckla den gröna infrastrukturen och viktiga ekosystemtjänster

Indikator	Beskrivning av aktiviteter som utvecklar den gröna infrastrukturen och viktiga ekosystemtjänster inom samhällsplaneringen och samverkansprojekt såsom Kilsamverkan
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Strat + Plan + IoA + Exploatering
Om målet	-
Om indikatorn	Kommunen beskriver aktiviteter såsom utveckling av egna rutiner, externa informationsinsatser, samarbeten med andra aktörer samt mellankommunalt och regionalt samarbete om de gröna frågorna till exempel samverkan om regionens så kallade gröna kilar.

Mål: Kunskapen om Österåkers naturvärden och grönstruktur ökas genom kartläggning, analys och miljö-övervakning av biologiska värden, ekologiska spridningssamband och ekosystemtjänster

Indikator	Utarbetas i samband med förslag på miljöövervakningsprogram
Målnivå	-

Basår	-
Källa	Strat + MHA
Om målet	-
Om indikatorn	-

Mål: Kommunens mark och anläggningar förvaltas på ett sätt som bidrar till stärkt biologisk mångfald

Indikator	Beskrivning av aktiviteter och projekt som bidrar till ökad biologisk mångfald på kommunal mark
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Strat och IoA
Om målet	-
Om indikatorn	Insatser som gjorts under året beskrivs.

Ett Österåker med god bebyggd miljö

Inriktning I: Ett miljömässigt hållbart Österåker

Mål: Österåkerborna har tillgång till ett hållbart mobilitetssystem, med låg miljö- och hälsopåverkan

Indikator 1	Andel befolkning i kollektivtrafknära läge (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att bygga kollektivtrafknära samt inom utsedda lokala knutpunkter i enlighet Översiktsplan 2040
Basår 2018	76 %
Källa	Kolada
Om indikator 1	<p>Indikatorn definieras som 500 m radie fågelvägen till hållplats (alla trafikslag) som trafikerats minst 1 ggr/h vardar mellan kl 6-20. Används för att mäta Agenda 2030 mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Se Kolada.se/verktyg/jamforaren -Agenda 2030. Avståndet 400 m används för att följa upp God bebyggd miljö. Indikatorn är inte samstämmig med Sverigeförhandlingen där definitionen för kollektivtrafknära är 1 km från tågstation, vilket innebär att vi kan komma att bygga mycket som är utanför 500 m radie, tex Hagby äng och kulle, fortsättningen på Östra kanalstaden osv.</p> <p>Planerade nybyggnationer i kollektivtrafknära lägen väntas vara klara för inflyttning efter 2030, och kommunen inte har rådighet över turtäthet osv i kollektivtrafiken (vilken även sänker rådigheten).</p>
Indikator 2	Andel arbetsresor med kollektivtrafik i förhållande till biltrafik (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att öka andelen arbetsresor med kollektivtrafiken jämfört med bil ska öka till 41 %
Basår 2019	38 %
Källa	Region Stockholms resvaneundersökningar, IoA
Om indikator 2	Indikatorn mäts bara vart femte år, varför det kan vara skäl för kommunen att göra en egen resvaneundersökning för att oftare kunna följa upp utvecklingen. Beroende på val av mätmetod så kan resultaten variera. För att göra korrekta jämförelser behöver mätmetoden vara likadan för

	de mätningar som ska jämföras. Kommunen kan stödja med bebyggelseutveckling i rätt lägen, god framkomlighet, utvecklade bytespunkter, trevliga resenärsmiljöer. Fler mål och indikatorer för kollektivtrafik och skärgårdstrafik kommer att finnas i kommande Kollektivtrafikplan.
Indikator 3	Årlig körsträcka per invånare (personkilometer/invånare och år)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att främja möjligheter att välja kollektivtrafik för både arbetsresor och fritidsresor
Basår 2018	643 personkilometer/invånare och år
Källa	Kolada
Om indikator 3	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att främja möjlighet till resor med cykel, till fots samt åka kollektivtrafik.
Indikator 4	Utsläpp till luft av luftpartiklar PM2.5 (kg/invånare)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att främja minskade utsläpp
Basår 2018	1.85 kg/invånare
Källa	Kolada
Om indikator 4	Innebär en uppskattning av totala utsläpp av partiklar mindre än 2,5 mikrometer, dividerat med invånare. Uträknat från Nationella emissionsdatabasen samt SCB. För utförligare beskrivning av metoden se Nationella emissionsdatabasens hemsida. Används som indikator för att följa upp Agenda 2030-mål 11, Hållbara städer och samhällen samt det nationella miljömålet Frisk luft.
Om målet	<p>För att nå de nationella klimatmålen för transporter räcker det inte med en omställning till fossilfria (förnybara) drivmedel, elfordon osv. Transporterna behöver också effektiviseras. De klimatvinster som tekniska framsteg inneburit, såsom energieffektiva fordon och mer fossilfritt (förnybart) bränsle, har ätit upp av ett ökat transportarbete. Kommunen kan exempelvis arbeta för att bygga servicenära och att främja lokala arbetstillfällen, att främja säkra skolvägar genom att på olika sätt främja minska biltrafik vid skolor, bilfri skolzon och vandrande skolbussar. En annan strategi som beskrivs i Översiktsplan 2040 är att arbeta för ökad tillgång till bilpooler och samåkningstjänster. Fler strategier och åtgärder finns i kommande planer kopplade till Transportstrategi 2040, såsom Kollektivtrafikplan.</p> <p>Små partiklar hör till de luftföroreningar som ger störst hälsoproblem, såsom hosta, nedsatt lungfunktion och astma-attacker. Källan till dess små luftpartiklar är främst förbränning från vedeldning, transporter och industri, samt slitage från vägtrafik på väg, däck och bromsar.</p>

Mål: Näringsverksamheter med lokala arbetsplatser utvecklas i Österåker

Indikator	Antal arbetande invånare som arbetar lokalt (st/år) + Andel arbetande invånare som arbetar lokalt (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar för att främja fler lokala arbetsplatser.
Basår 2021	Ska tas fram. (2019: Nattbefolkning 22 995 st, dagbefolkning 11 460 st samt utpendlare 14 689 st och inpendlare 3 154 st)
Källa	SCB
Om indikator 4	<p>Kommunen har som målsättning att öka antalet arbetsplatser med 250 per år. Den historiska utvecklingen i kommunen visar på att det är ett fullt realistiskt mål. Sysselsättning i Österåker (lokala arbetsplatser) har ökat med cirka 150 personer per år under åren 2008–2018.</p> <p>Sysselsättningen bland boende i Österåker ökar dock i snabbare takt, nästan 300 personer per år, vilket innebär att andelen arbetsföra i kommunen som arbetar lokalt har minskat.</p> <p>Indikatorerna räknas ut ifrån SCB:s statistik; <i>Antal förvärvsarbetande per kommun</i> dagbefolkning respektive nattbefolkning samt <i>Antal in- och utpendlare per kommun</i></p>

Mål: Ökad tillgång och utbud till parker och närnatur av god kvalitet

Indikator	Andel invånare i tätorten som bor inom 300 meter till närnatur eller park (%)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar inom vår rådighet för att främja god tillgång.
Basår 2021	Tas fram
Källa	GIS
Om målet	I forskningen har 300 m visat sig vara ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta (Boverkets publikation Tätortsnära natur 2007). 300 m är därför gränsen för så kallad bostadsnära natur. Bostadsnära natur kan dock vara fler ytor än ”parker och närnatur”, och innefattar all allmän mark oavsett kvalitet.
Om indikatorn	Indikatorn ska tas fram i samråd mellan Strat, Park och GIS. Definition av närnatur och park ska följa definition enligt ParkprogramMiljömålet God bebyggd miljö använder indikatorn ”Andel av befolkningen som bor inom 1 kilometer från nationalparker, naturreservat eller naturvårdsområden”, eftersom skyddad natur innebär att människor har tillgång till den långsiktigt, vilket är särskilt viktigt i tätortsnära områden där exploateringstrycket är hårt. Kommunen har större rådighet över parker och närnatur och därför är vald indikator mer adekvat ur ett kommunalt perspektiv. Även Nacka kommun följer upp denna indikator.

Mål: Byggnade och anläggning sker med minimal miljö- och klimatpåverkan

Indikator	Antal byggnader i Österåker som är certifierade (st)
Målnivå	Kommunen följer utvecklingen och arbetar inom vår rådighet för att främja hållbart byggande
Basår 2020	0 st
Källa	Strat via SGBC och Svanen
Om indikatorn	Certifieringar som räknas in är Svanen samt de certifieringar som Sweden Green Building Council har, t ex Miljöbyggnad, Leed, Breeam.

Mål: Förorenade områden åtgärdas så att risk för människors hälsa eller miljön minimeras

Indikator	Andel inventerade och riskklassade förorenade områden som kommunen har tillsyn över (%)
Målnivå	100 %
Basår 2021	Tas fram
Källa	MHA
Om målet	Målet liknar målet om att inventera och riskklassa gamla deponier som finns i Avfallsplanen 2030, men omfattar alla typer av förorenade områden. Samma process med inventering och riskbedömning, undersöka ansvar och sanera.
Om indikatorn	Indikatorn beskriver arbetet som åtgärderna grundar sig på men följer inte den faktiska risken. Även om kommunen har inventerat och riskklassat alla förorenade områden, kan de fortfarande utgöra en risk. Åtgärderna för att minska risken ligger på markägaren eller verksamhetsutövaren, vilket oftast inte är kommunen. MHA följer i dagsläget åtgärder och risknivåer via sina miljömål. . Andelen räknas ut från antalet förorenade områden som var kända 2021. Detta för att se följa den faktiska inventeringstakten. Det vill säga om nya områden upptäcks så kommer de att prioriteras för inventering och riskklassning samt åtgärder men antalet förorenade områden kommer att inte justeras. Ingen risk innebär att den är hanterad så att den är sanerad eller att det på grund av nuvarande förutsättningar inte en risk.

Ett Österåker med god bebyggd miljö

Inriktning II: En miljömässigt hållbar kommunkoncern

Mål: Österåkers fysiska planering skapar förutsättningar för god bebyggd miljö och utvecklar de lokala knutpunkterna

Indikator	Andel av pågående detaljplaner som kopplar till lokala knutpunkter och centrum (%)
Målnivå	Bestäms av Planenheten
Basår	-
Källa	Plan
Om indikator	-
Om målet	-

Delmål: Tillgängligheten till samhällsservice, kollektivtrafik, kommersiell service och fritidsaktiviteter ska så långt möjligt utvecklas så att de går att nå till fots, cykel eller med kollektivtrafik

Indikator	Andel detaljpanelagda bostäder i kollektivtrafikhållbara läge/år (%)
Målnivå	Bestäms av Planenheten
Basår	-
Källa	Plan
Om indikator	-

Mål: Kommunkoncernen arbetar för att Österåkers motståndskraft mot ett förändrat klimat ökar

Indikator	Placering i IVL:s nationella klimatanpassningsranking för kommuner
Målnivå	Topp 10
Basår 2021	Plats 84
Källa	IVL
Om målet	Kommunen ska arbeta för att själva ha ett kontinuerligt, strategiskt arbete som innefattar alla relevanta delar av kommunkoncernen, såsom planering och underhåll av bebyggelse och infrastruktur, vatten- och avlopp och byggnader för äldreboende och skolor. Arbetet ska också involvera samarbete med externa aktörer såsom markägare och energibolag.
Om indikatorn	Rankingen är ett sätt att jämföra kommuner med varandra vilket alltid är svårt då förutsättningar och behoven av ett strategiskt arbete varierar. Kommunens placering i en ranking är också relativt hur väl andra kommuner arbetar med klimatanpassning, som förväntas bli bättre och bättre i takt med att frågan blir allt mer aktuell. Dvs vi kan sjunka i ranking trots att arbetet förbättrats. Men en hög placering säger ändå något om Österåkers arbete. Österåker kan bara sträva efter att själv ha ett bra klimatanpassningsarbete såsom en aktuell klimatanpassningsplan med kartering av kommunens sårbarheter och strategier och prioriterade åtgärder.

Mål: Byggnad och anläggning genomförs så att miljö- och klimatpåverkan kan minskas

Indikator	Andel nybyggnation som uppfyller kraven enligt Miljöbyggnad silver, samt guld för energi (%)
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Armada
Om målet	Miljöbyggnad silver innebär att man ställer högre krav på byggnaden än att bara följa lagkrav – bland annat måste solskyddet, ljudmiljön och ventilationen vara mycket bättre. Byggnadsmaterialen måste dokumenteras korrekt och de värsta kemikalierna får inte finnas när man bygger

	nytt. I vissa fall är det kostnadsdrivande att ställa högre krav än lagkrav. Men att uppnå högre energiprestanda är bra för miljön och kan även kan löna sig ekonomiskt i och med mindre uppvärmningskostnader.
Om indikatorn	Innebär inte att byggnaden behöver vara certifierad, men den ska uppfylla nivån för certifieringen.

Mål: Barns exponering för farliga ämnen minskar

Indikator	Beskrivning av åtgärder under året
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Lokalförsörjning, Armada och Produktionsförvaltning,
Om målet	Barn exponeras för mer kemikalier än vad vuxna gör då de äter, dricker och andas mer i förhållande till sin kroppsvikt. De är också mer känsliga mot kemikalierna, då det sker viktiga utvecklingsstadiet i kroppen. För att minska barns exponering för farliga kemikalier krävs information och kunskap om innehållet i de produkter som används i vardagen och finns i barnens närmiljö. Därför behöver produkter som är mindre bra fasas ut och ersättas med bättre alternativ.
Om indikatorn	En beskrivande, kvalitativ indikator

Ett Österåker med rent vatten

Inriktning I: Ett miljömässigt hållbart Österåker

Mål: God ekologisk och kemisk status i Österåkers vatten till 2027, enligt Havs- och vattenmyndigheten

Indikator 1	Andel sjöar med god ekologisk status (%)
Målnivå	100 % till 2027 enligt lagkrav för miljö kvalitetsnormer* (MKN). Kommunen bevakar och arbetar för förbättrad status inom vår rådighet.
Basår 2017	75 %
Källa	Kolada
Om indikator 1	Sjöar som ingår är de sjöar som klassas som vattenförekomster enligt vattenmyndigheten. Indikatorn används för att följa upp Sveriges miljömål för vatten och Agenda 2030- målet Rent vatten.
Indikator 2	Andel vattendrag med god ekologisk status (%)
Målnivå	100 % till 2027 enligt lagkrav för miljö kvalitetsnormer* (MKN). Kommunen bevakar och arbetar för förbättrad status inom vår rådighet.
Basår 2017	55,6 %
Källa	Kolada
Om indikator 2	Vattendrag som ingår är de vattendrag som klassas som vattenförekomster enligt vattenmyndigheten. Indikatorn används för att följa upp Sveriges miljömål för vatten och Agenda 2030- målet Rent vatten.

Indikator 3	Andel bad som bedömts ha tjänligt vatten (%)
Målnivå	Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet
Basår 2020	Ska tas fram
Källa	MHA
Om indikator 3	De parametrar som mäts är hälsopåverkande bakterieförekomster samt okulär besiktning av algblomning och avfall. Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) är nationell datavärd för badvattendata. Alla bad där provtagningen skett enligt HaV:s föreskrifter och allmänna råd om badvatten får automatiskt en bedömning efter varje enskilt prov, som tjänligt, tjänligt med anmärkning eller otjänligt baserat på halter. Provresultat rapporteras av kommunerna så snart som möjligt och senast tio arbetsdagar efter provtagningen och görs tillgängliga via webbplatsen Badplatsen som drivs av HaV.
Om målet	<p>Målet och målåret följer lagkrav på miljö kvalitetsnormer i svensk lagstiftning, via EU:s ramdirektiv för vatten. Kommunerna har ett viktigt ansvar att ta fram lokala åtgärdsprogram. Syftet med de lokala åtgärdsprogrammen är att belysa aktuell status på vattnet, lokala påverkanskällor, vilket förbättringsbehov som finns samt vilka möjliga åtgärder som behöver genomföras om god status ska kunna nås.</p> <p>Varje provtagning är en nulägesbedömning över vattnets kvalitet vid badplatsen och kommunen informerar allmänheten om det finns risker med bad. Vid lång- eller kortvariga föroreningar i EU-bad informeras allmänheten och åtgärder vidtas. Badvattenkvaliteten påverkas bland annat av skötsel av badplatser, utsläpp av dagvatten och kraftiga regn. Kommunen kan som myndighet förelägga om åtgärder vid behov. För de badplatser som omfattas av badvattendirektivet (2006/7/EG), så kallade EU-bad⁴, utförs också en historisk bedömning över badvattnet, där badplatserna klassificeras baserat på resultat från fyra år tillbaka i tiden. Kommunen har alltså liten rådighet över orsaken till eventuella avvikelser men det är ändå en intressant indikator att följa över tid. Särskilt för att följa och analysera påverkan från skyfall, långa perioder med värme eller andra klimatfaktorer.</p>

⁴ I Österåker finns tre EU-bad; Domarudden, Breviksbadet och Österskärs havsbad

Mål: Skydda värdefulla vattenområden såsom vattentäkter, våtmarker och viktiga marina ekosystem

Indikator	Antal skyddade limniska och marina områden (st)
Målnivå	Kommunen bevakar och arbetar för att öka skydd av värdefulla vattenområden inom sin rådighet.
Basår 2020	0 st.
Källa	Strat
Om målet	Det är generellt få områden som skyddas i syfte att skydda limniska eller marina naturvärden. Observera att andra naturskydd kan innefatta vatten och utgöra tillräckligt skydd, även om skyddets syfte inte är att skydda vattnet, såsom i Malmsjöns naturreservat i Österåker. Det är precis lika viktigt att bevara viktiga ekosystem i vatten som på land, till exempel för att skydda lek- och uppväxtområden för fiskar såsom abborre, gädda och gös.
Om indikatorn	En variant av denna indikator används för att följa upp Levande sjöar och vattendrag. Områden definieras utifrån Havs- och vattenmyndigheten. Dvs det ska finnas med i beslutet att just vattenvärdena är en anledning till skyddet och att skötsel och föreskrifter syftar till att utveckla eller behålla vattenvärdena. Ett limniskt naturreservat är inriktat mot att skydda sjöar och vattendrag och deras naturvärden.

Mål: God kvalitet på dricksvatten, effektiv vattenanvändning och säker vattenförsörjning

Indikator 1	Andel grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status (%)
Målnivå	100 % (Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet)
Basår 2020	100 %
Källa	Kolada
Om indikator 1	Innefattar alla grundvattenförekomster inom kommunen. Vi har bara en grundvattenförekomst i Österåkers kommun. Status uppdateras var 5:e år (sista året i cykeln), alla siffror utom det sista årets i varje cykel är preliminära. Cykel 3 var 2017-2021. Indikatorn används för att följa upp mål 6, ”Rent vatten”, i Agenda 2030.
Indikator 2	Förbrukning av kommunalt dricksvatten (liter/person och år)
Målnivå	Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet.

Basår 2020	145 liter/person och dygn
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 2	
Om målet	<p>Det kommunala dricksvattnet fås från Mälaren via Norrvatten, men enskilda brunnar får dricksvatten från grundvatten. Kommunen följer upp vattenkvaliteten på större anläggningar för dricksvatten, medan markägaren har eget ansvar att följa upp kvaliteten på dricksvatten i enskilda brunnar. Tillgång på grundvatten varierar över tid beroende på bland annat nederbörd, avdunstning och avrinning.</p> <p>Även om det kommunala dricksvattnet kommer från Mälaren är vårt dricksvatten en naturresurs som vi bör hantera varsamt. Dels går det åt mycket energi för att rena och producera dricksvatten och dels finns det begränsningar i vattenverkets och vattenledningarnas kapacitet.</p> <p>Kommunen underlättar för privatpersoner att kontrollera sin vattenkvalitet genom att tillhandahålla möjlighet till enklare provtagning genom att kunna hämta och lämna provflaskor i Alceahuset, billigare analyser och även möjlighet att hämta provflaskor på olika platser i kommunen.</p>

Mål: Minskad miljöpåverkan från båtlivet

Indikator 1	Antal båttvättar i Österåker (st)
Målnivå	Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet.
Basår 2020	3 båttvättar (spolplattor)
Källa	MHA
Om indikator 1	Båttvättar inkluderar mobila båttvättar och spolplattor. Österåker har tre båttvättar i form av spolplattor på land; Svinninge marina, Ramsmora varv på Ljusterö samt Erikssons båtbyggeri på Ingmarsö, Träskofjärden. På spolplattor får endast båtar utan giftiga båtbottnfärger spola av sin botten. Kommunen har tillsynsansvar på befintliga båttvättar.
Indikator 2	Antal fungerande tömningsstationer för båtlätrin i Österåker (st)
Målnivå	Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet.
Basår 2020	4 st fungerande/i bruk av 11 st. befintliga.
Källa	MHA och Transportstyrelsen (Hamnkartan för fritidsbåtar)

Om indikator 2	<p>Endast de sugtömningsstationer som fungerar räknas i indikatorn. Båttvättar inkluderar mobila båttvättar och spolplattor.</p> <p>Då det är förbjudet att tömma båtlattrin i Sveriges kustvatten är det även lagkrav på att fritidsbåtshamnar (klubbhamnar, gästhamnar, kommunala hamnar och marinor, ej naturhamnar) ska kunna ta emot latrinet, alternativt samordna tömningsstation med närliggande hamn.</p> <p>Det finns 2021 flera båtlattriner i Österåker, bl a i Tunafjärden och Sätterfjärden. Det finns också båtlattriner som inte är i bruk. Det ligger inte inom kommunens ansvar att se till att tömningsstationer för båtlattrin är i bruk. Transportstyrelsen är myndighet och har en app kallad Hamnkartan där man kan hitta närmaste tömningsstation samt felrapportera. Däremot har kommunen ansvar att utöva tillsyn på de båtlattriner som finns och är i bruk. Det är ändå en intressant indikator att följa över tid. Behovet av fungerande tömningsstationer är stort och det är en viktig faktor för båtlivet i en skärgårdskommun.</p> <p>OBS, gällande övrigt avfall från båtlivet, se miljömål 5. Cirkulär ekonomi</p>
Om målet	<p>Kommunen har inte något lagstadgat ansvar för att upprätta båtlattrin eller båttvätt. Däremot har kommunen bidragit till att spolplattor etablerats i kommunen genom bland annat ansökningar om bidrag.</p>

Ett Österåker med rent vatten

Inriktning II: En miljömässigt hållbar kommunkoncern

Mål: God hantering av avlopp, slam och dagvatten

Indikator 1	Andel återvunnet slam (%)
Målnivå	100 % återvunnet slam från kommunens reningsverk
Basår 2020	0 %
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 1	<p>Slammet är en viktig resurs som innehåller många växtnäringsämnen (bl.a. fosfor, kväve och mullbildande ämnen), och används i första hand som gödsel- och jordförbättringsmedel på åkermark. Roslagsvatten har Revaq-certifierat</p> <p>Margretelunds reningsverk, vilket är en kvalitetssäkring på slammet som återförs till åkrar, och medför striktare krav än gällande lagstiftning. I certifieringen ingår att arbeta ”uppströms”, d.v.s. förebygga föroreningar i slammet, som också kontrolleras. Alla batcher provtas och eventuella föroreningar ger lägre andel certifierat slam. En Revaq-certifiering gör slammet möjligt att återföra till åkrar. Detta sluter kretsloppet och återför både näring och organiskt material till marken. Att notera är att det finns en pågående debatt och forskning på konflikten mellan behovet att cirkulera näringsämnen och organiskt material och behovet att enligt försiktighetsprincipen avgifta kretsloppet. I dagsläget tillåter både lagstiftning och marknad en återcirkulering av avloppsslam eftersom metoden bedöms som säker.</p>
Indikator 2	Andel tillskottsvatten som kommer till Margretelunds reningsverk från spillvattennätet (%)
Målnivå	Kommunen bevakar och arbetar för att minimera inläckage av tillskottsvatten.
Basår 2020	30 %
Källa	Roslagsvatten

Om indikator 2	Tillskottsvatten kallas det vatten i avloppsnätet som inte är spillvatten utan kommer från nederbörd, grundvatten, hav och utläckage från vattenledningar. Tillskottsvatten skapar överbelastning i avloppssystemet och ökar risken för utsläpp av orenat avloppsvatten. Att hålla nere mängden tillskottsvatten bidrar till effektiv rening. Halterna varierar dock med nederbördsmängderna och därför är det inte en direkt korrelation mellan mängder och åtgärder. Handlingsplaner tas fram utifrån undersökningar av ledningsnät.
Om målet	<p>Innan avloppsvatten får släppas ut måste det enligt gällande lag tas om hand och renas från föroreningar och smittämnen. I den lagstadgade skyldigheten ingår också att hushålla med råvaror och energi samt att se till att avloppsslammets kvalitet blir så bra att det kan användas utan att påverka miljön eller människors hälsa negativt.</p> <p>Dagvatten kommer från regn och smältvatten och uppstår när marken inte har möjlighet att ta upp vattnet utan istället behöver tas omhand, exempelvis genom att ledas via ledningsnät eller diken till ett närliggande vattendrag, sjö eller hav. Risken med dagvatten är att det kan orsaka översvämningar om det regnar mycket. Det innehåller ofta även föroreningar som i slutändan hamnar i en sjö eller havet. I Åkersberga tätort finns ett separat kommunalt dagvattensystem, vilket innebär att dagvattnet generellt inte har en koppling till avloppssystemet och reningsverket.</p>

Mål: Arbeta för att följa upp och uppnå god ekologisk och kemisk status i Österåkers vatten till 2027, enligt Havs- och vattenmyndigheten

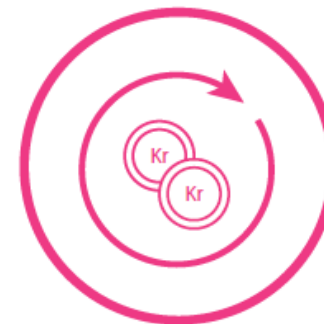
Indikator	Antal åtgärdade fysiska hinder och andra åtgärder (st/år)
Målnivå	Kommunen bevakar och arbetar inom vår rådighet för att åtgärda fysiska hinder enligt lokalt åtgärdsprogram för vatten
Basår 2021	
Källa	Strat
Om indikator 3	Åtgärderna syftar till att skapa framkomlighet för fiskar och andra vattenlevande djur i sjöar och vattendrag. Exempel på åtgärder är rivning av vandringshinder, omläggning av vägtrummor samt byggnation av naturlika passager som omlöp eller tekniska konstruktioner som fiskvägar. Kommunen samarbetar med markägare för att få tillstånd dessa åtgärder.

Delmål: Kommunen tar genom en kontinuerlig miljöövervakning fram kunskap om status i kommunens vatten, samt sprider kunskapen i syfte att förbättra kommunens vattenstatus

Indikator	Utarbetas i samband med förslag på miljöövervakningsprogram
Målnivå	-
Basår 2021	-
Källa	Strat + MHA
Om indikator 3	-

Ett Österåker med cirkulär ekonomi

Inriktning I: Ett miljömässigt hållbart Österåker

Mål: Minska mängden restavfall (hushållssopor), matavfall samt grovavfall från invånare i enlighet med Avfallsplan 2030

Indikator 1	Insamlat hushållsavfall per person (kg/person)
Målnivå	Minska med 30 % mellan 2020 och 2030. Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet.
Basår 2020	-
Källa	Kolada
Om indikator 1	Mäter både det som slängs i vanliga soporna (mat- och restavfall, tidigare kallat hushållssopor) samt grovavfall och farligt avfall.
Indikator 2	Mängd matavfall per person (kg/person)
Målnivå	Minska med 30 % mellan 2020 och 2030
Basår 2020	Tas fram
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 2	Målnivå och indikator kommer från mål 1.1 i Österåkers Avfallsplan 2030. Genom att föra in den i miljöprogrammet kommer den årliga förändringen av mängderna mat- och restavfall att följas upp i Österåkers årliga miljöredovisning. Eftersom Österåker har en stor andel fritidshus så kan mängderna avfall öka som en corona-effekt, det vill säga på grund av att fler arbetar från sina sommarstugor.
Indikator 3	Mängd restavfall per person (kg/person)
Målnivå	Minska med 30 % mellan 2020 och 2030
Basår 2020	Tas fram
Källa	Roslagsvatten

Om indikator 3	(Se Om indikator 2)
Indikator 4	Mängd grovavfall per person (kg/person)
Målnivå	Minska med 30 % mellan 2020 och 2030
Basår 2020	Tas fram
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 4	Målnivå och indikator kommer från mål 1.3 Österåkers Avfallsplan 2030. Genom att föra in den i miljöprogrammet kommer den årliga förändringen av mängderna grovavfall att följas upp i Österåkers årliga miljöredovisning. Kommunen ska skapa goda förutsättningar för invånarna, på så sätt att det ska vara enkelt att göra sig av med grovavfall på ett miljöriktigt sätt. Ansvaret för att överlämna och sortera grovavfallet korrekt vilar emellertid på invånarna.
Indikator 5	Andel hushållsavfall som samlas in för materialåtervinning eller biologisk behandling (%)
Målnivå	Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet.
Basår 2020	Tas fram
Källa	Kolada
Om indikator 5	-
Om målet	Att förhindra uppkomst av avfall är ett grundläggande mål och det första steget i avfallstrappan*. Det ingår också som ett delmål i Agenda 2030 Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion, delmål 5. Det är upp till invånarna själva att ta ansvar för att minska mängderna avfall. Således har kommunen låg rådighet, men kan däremot ge incitament via avfallstaxan och stötta i form av kunskapshöjande insatser och vägledning.

Mål: Minska mängden förpackningar och tidningar samt textil från restavfallet i enlighet med Avfallsplan 2030

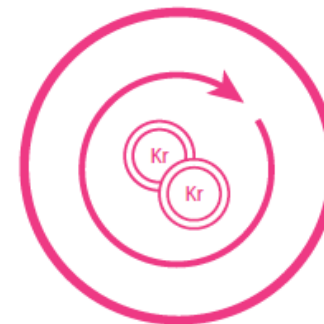

Indikator 1	Mängden förpackningar och tidningar i restavfallet (%)
Målnivå	Minska med 75 % mellan 2020 och 2030. Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet

Basår	Tas fram
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 1	Mäts genom plockanalys vartannat år. Målnivå och indikator kommer från mål 3.1 Österåkers Avfallsplan 2030. Genom att föra in den i miljöprogrammet kommer den årliga förändringen av mängden förpackningar och tidningar som slängs i vanliga soppåsen, istället för att sorteras ut till återvinning, att följas upp i Österåkers årliga miljöredovisning.
Indikator 2	Mängden textil i restavfallet (%)
Målnivå	Minska med 75 % mellan 2020 och 2030. Kommunen följer upp och påverkar inom sin rådighet. Roslagsvatten
Basår	Tas fram
Källa	Roslagsvatten
Om indikator 2	Se Om indikator 1)
Om målet	Ett sätt att minska resursanvändningen är att öka utsorteringen av förpackningar så att de kan materialåtervinnas, istället för att förbrännas. Återvinningsstationerna hanteras av producenternas återvinningssystem FTI (Förpacknings- och tidningsinsamlingen, men kommunen kan underlätta för lämplig placering. Kommande lagändring om fastighetsnära insamling förväntas underlätta sorteringen för avfall.

Ett Österåker med cirkulär ekonomi

Inriktning II: En miljömässigt hållbar kommunkoncern

Mål: Minska mängden avfall och främja cirkularitet inom kommunkoncernen

Indikator 1	Andel kommunala verksamheter med källsortering (%)
Målnivå	100 %
Basår	Saknas
Källa	Strat
Om indikator 1	Att det finns källsortering innebär att det ska finnas möjlighet att sortera ut de vanligaste avfallssorterna samt de med avfall som har lagkrav på utsortering. Det är lagkrav på att sortera ut förpackningar (metall, glas, kartong, plast), tidningar och trycksaker batterier och matavfall.
Indikator 2	Mängd matsvinn från servering och skolkök (gram/portion)
Målnivå	Respektive skolkök ska minska matsvinnet med minst 20 % till 2030 (2 % per år)
Basår 2020	I genomsnitt 18 g/portion
Källa	Måltidsenheten
Om indikator 2	Indikatorn innefattar inte elevernas matrester. Anledningen är att mätning av matrester kan leda till socialt tryck kring att äta upp vilket i sin tur kan leda till att vissa elever äter för lite. Dessutom sker störst andel matsvinnet från servering och tillagning. Måltidsenheten följer upp hur stor andel av skolköken som når målet att minska svinnet med minst 2 % per år.
Om målet	Matsvinn är ett slöseri med värdefulla resurser, kostar pengar samt ger upphov till onödig miljö- och klimatpåverkan. Ungefär en tredjedel av den mat som produceras i världen slängs eftersom den hanterats fel eller inte har ätits upp innan den blivit för gammal. För svenskar är maten det som bidrar till störst klimatpåverkan. Målet kopplar till det globala målet 12. Hållbar konsumtion och produktion, delmål 3 som är att halvera matsvinnet i världen till 2030 jämfört med 2015. I Österåkers skolkök har man länge arbetat med att minska matsvinn, och eftersom det inte finns lika mycket onödigt matsvinn att minska ned är målet lägre.

Delmål: Kommunkoncernens upphandling och inköp ska användas som ett strategiskt verktyg för att nå kommunens miljö- och hållbarhetsmål

Indikator	Beskrivning av arbetet med strategisk upphandling samt uppfyllandet av kommunens hållbarhetsmål
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Strat och Upphandling
Om målet	<p>Upphandling är ett viktigt verktyg för att nå kommunens miljö- och hållbarhetsmål. Genom att arbeta strategiskt med upphandling och inköp, med kommunens leverantörsrelationer samt att ställa och följa upp krav kan kommunen påverka såväl inköpens ekonomiska effektivitet, kvalitet och hållbarhetsprestanda.</p> <p>Det ställs allt större krav på att kommunorganisationen styr och följer upp hållbarhetsaspekter vid upphandling samt känner till för vilka inköp där miljö- och sociala aspekter bör vara högt prioriterade.</p> <p>I den nationella upphandlingsstrategin finns tips och råd om hur upphandlande myndigheter kan arbeta för att utveckla sitt strategiska arbete med offentliga inköp. Tre av de sju inriktningmålen i strategin är särskilt starkt kopplade till hållbar upphandling. De handlar om att den offentliga upphandlingen ska främja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • innovationer och alternativa lösningar • miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling • social hållbarhet <p>Även i Agenda 2030 lyfts vikten av att arbeta med hållbar upphandling. Ett av delmålen under mål 12 som handlar om hållbar konsumtion och produktion. är att främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder (12.7).</p>
Om indikatorn	Beskrivning av arbetet med strategiskt upphandlingsarbete, och hur kommunkoncernen styr och följer upp hållbarhetsaspekter vid upphandling. Exempelvis analyser av hållbarhetsrisker kopplade till olika typer av inköp, förbättringar kring rutiner för uppföljning och kravställan, samt kunskapshöjande insatser och samverkan.

Mål: Öka återbruket av kommunkoncernens inventarier

Indikator	Beskrivning av åtgärder och projekt för att öka återbruket av kommunkoncernens inventarier
Målnivå	-

Basår	-
Källa	Strat
Om målet	De möbler och inventarier som köpts in bör återbrukas så effektivt som möjligt. I praktiken innebär det att överblivna möbler och andra inventarier från till exempel en omorganisation i en verksamhet fyller ett behov i någon annan verksamhet i kommunen (inkl. bolagen). På så sätt kan mängden utgifter, utsläpp av växthusgaser och uppkomst av avfall minska. Något systematiserat arbetssätt för att hantera återbruk av kommunkoncernens inventarier finns inte i dagsläget. Undantaget datorer som skickas till återbruks-företag. Initialt bör möjligheterna för att bedriva ett verksamhetsövergripande återbruk av inventarier utredas.
Om indikatorn	Målet är ej mätbart i nuläget. När plattform för återbruk implementerats fås statistik.

Mål: Giftfria kretslopp, fasa ut användningen av farliga kemiska ämnen

Indikator	Beskrivning av åtgärder i enlighet med kemikalieplan
Målnivå	-
Basår	-
Källa	Strat
Om målet	I kemikalieplanen finns ett flertal mål och indikatorer för kommunens interna arbete med att fasa ut användningen av farliga kemiska ämnen.
Om indikatorn	Målet är ej mätbart i nuläget.